

Prenumerata wynosi:
we Lwowie:
 miesięcznie 2 korony;
 za dwurazową dostawę do domu dopłaca się 60 halerczy;
na prowincji:
 ■ jednorazową przesyłką: z dwurazową przesyłką:
 rocznie . . . 30 K — h . . . 36 K — h
 kwartalnie . . . 7 50 . . . 9 —
 miesięcznie . . . 2 50 . . . 3 —
 W Niemczech miesięcznie 3 M. 50 fen. — W innych krajach miesięcznie 4 Fr.

Receptisów Redakcja nie zwraca.
Adres „DZIENNIK POLSKI” — Lwów, plac Marjacki I. 7
 Telefon Nr. 151.

DZIENNIK POLSKI

wychodzi 2 razy dziennie.

Właściciele i redaktorowie: DR. K. OSTASZEWSKI-BARAŃSKI i MIECZYSLAW SCHMITT.

Ogłoszenia:

Za jeden wiersz petitowy albo jego miejsce 20 halerczy
 Za jeden wiersz petitowy w rubryce *Nadesłane* 40 halerczy.
 Drobne ogłoszenia po 3 halercze za słowo. — Najmniejsze ogłoszenie 30 halerczy.

Doniesienia o ślubach, zaręczynach i inne prywatne komunikaty po *Kronice* za jeden wiersz petitowy 60 halerczy.

Numer pojedynczy:

we Lwowie:	na prowincji:
poranny . . . 8 halerczy	poranny . . . 10 halerczy
popołudniowy . . 4 halerczy	popołudniowy . . 5 halerczy

Wybory w Żorach.

Lwów, 12 października.

Wynik wyboru uzupełniającego do sejmiku pruskiego z okręgu pszczyńskiego rybnickiego, nie przestaje być przedmiotem żywych rozważań, zarówno prasy polskiej, jak i centrowej. Jak wiadomo, stosunek głosów był taki, że na kandydata nacjonal-liberalnego Rzeźniczkę padło głosów 318, na kandydata centrum ks. dr. Stephaną 290 a na kandydata polskiego ks. Pendziakę 84 głosów. Wobec tego zarządzone wybory ściślejszy pomiędzy dwoma pierwszymi, a radykalni wyborcy polscy przechyliili szalę zwycięstwa na stronę hakatyjską Rzeźniczkę. Powiadamy: radykalni wyborcy polscy, tylko bowiem 27 głosowało na p. Rzeźniczkę, podczas gdy 28 oddało swe głosy ks. Stephanowi a 29 wyborców polskich wstrzymało się od głosowania. To jednak wystarczyło, aby kandydat centrum upadł, a hakatyista przeszedł.

Radykali usiłują wytłumaczyć swe postępowanie tem, że centrum traktowało wyborców polskich lekceważąco, że nie uznało za stosowne porozumieć się z lokalnym komitetem polskim na wypadek wyborów ściślejszych, że ks. Stephan z powodu swej redaktorskiej działalności, dążącej do zgniczenia ducha narodowego na Śląsku, jest w kołach polskich znienawidzony, że wreszcie chodziło tu o przełamanie zarozumiałości i buty w centrum. Zwracając uwagę na to, że skutkiem swej zawziętości i niechęci do ruchu narodowego, stracili centrowcy na Śląsku już pięć mandatów (jeden do parlamentu, a cztery do sejmiku pruskiego) i że mogą utracić ich jeszcze więcej, kończy tak *Górnolślązak*:

„Takich okręgów wyborczych sejmowych, gdzie Polacy przetrzymują, mamy kilka na Śląsku, a centrowcy tracą wszystkie, jeżeli się nie ugodzą z Polakami. To centrum powinno zrozumieć w interesie własnym i sprawy katolickiej. Dotychczas tego nie rozumieją i rzucają na szalę powagę stanu duchownego, którą w tej walce zupełnie zaprzepaścić mogą...”

Nie ulega najmniejszej wątpliwości, że w tłumaczeniu się tem jest niemało słusznosci. Centrum widocznie zbyt apodyktycznie postępowało i zbyt lekceważyło sobie polskich wyborców, a może nawet jego figury występowały drażniaco pod względem narodowym. Że centrum nie jest bez winy, przyznała to nawet *Köln. Volks Ztg.*, która komitetem lokalnym wytknęła brak należytej organizacji, a w jednym z ostatnich artykułów pisze zupełnie wyraźnie, że: „partja centrowa popełniła błędy w stosunku do polskiej ludności górnego Śląska”. To wszystko jednak nie usprawiedliwia zachowania się tych panów, którzy uważają się za „największych i najlepszych patriotów polskich”.

Jeżeli istotnie chodziło o przekonanie centrum, że bez Polaków utrzymać się tam nie zdoła, jeżeli chodziło o głośne zapretowanie przeciw germanizacji ludu polskiego przez księża, która w rzeczy samej jest szkodliwszą dla nas, niż germanizacja rządowa, to należało się zupełnie wstrzymać od akcji wyborczej i publicznie to oświadczyć z podaniem powodów. Byłoby to i ostro i godnie, a cel zamierzony byłby osiągnięty, gdyż kandydat centrum i tak upadłby musiał. Przykładem jednak rękę do tego, aby dopomóc hakatyście do większego tryumfu, sprawić to,

że członek stronnictwa, które za zadanie sobie wzięło wypędzić nas doszczętnie, wychodzi polskimi głosami — to doprawdy i brzydko i głupio!

Alarmy?...

I.

Kilka tygodni temu pojawił się był w *Dile* artykuł wstępny z podpisem: „Catholicus”. Wykazywano tam, że konsystorze łacińskie powinny zobowiązać łacińskich duszpasterzy do używania języka ruskiego we wszystkich stosunkach: a) z parafjanami etc. ruskiego pochodzenia i ruskiej mowy, a łacińskiego obrządku; b) z parafjanami, etc. niegdyś polskiego pochodzenia, obecnie łacińskiego jeszcze obrządku, ale pod względem języka i obyczajów zruszczonymi; że dalej samymi konsystorzom łacińskim (czytaj: episkopatowi łac.), wypada z wiernymi obu powyższych kategorii porozumiewać się w języku ruskim.

W teorii uratował Catholicus w ten sposób ruskość na całym obszarze galicyjskim, równocześnie bowiem maż sprawiedliwy i *arbitr aequitatis*, wiernych dzisiaj obrządku ruskiego, choć niegdyś łacinników, uznał za raz na zawsze wcielonych do zastępu jednej i niepodzielnej Rusi (politycznej). *Beati possidentes!* Tej jednak zasady nie raczył zastosować do strony przeciwniej.

Wyręczył go w tem kto inny, ks. metropolita Szeptycki. Listu pasterskiego do łacinników ks. metropolita ruski wydać nie mógł; nie miałby do tego prawa. Wydał tedy po polsku znany czytelnikom list pasterski do „Polaków” obrządku ruskiego. Według brzmienia listu, ks. metropolita zapewnia, że duchowieństwo jego będzie uczyło dzieci owych spolszczonych Rusinów w języku polskim, itd.

Nasuwa się tutaj uwaga, czy naodwrot nie wypada się nam okazać wspaniałomyślnymi i dać to, czego stronnictwa ruskie, według przyszłowiego *du des*, będą od łacinników, czy od Polaków oczekiwali? Czy spełnić mamy żądanie Catholicusa?

Otóż „nowi” Polacy obrządku ruskiego, ludzie *sui iuris*, sami się nam darowali, a raczej sami uznali prawość dawnych tradycji, które pozwalały żyć zgodnie obu obrządkom w obrębie wspólnej narodowości polskiej. Akt dobrowolnej tej jakby darowizny stał się ważnym przez to, że społeczeństwo polskie ich „przyjęło”. Stało to się dawno przed listem pasterskim ks. metropolity i tym razem episkopat ruski nie mógł nic podarować, a to dla braku przedmiotu. W przyszłości tak samo byłaby podobna „darowizna” ze strony episkopatu ruskiego bezprzedmiotowa, jako zależna od woli samychże wiernych, co ks. metropolita stwierdza słusznym powiedzeniem, iż posługiwanie się jakąś mową jest rzeczą przekonania (do czego niżej powrócę).

Przypuśćmy jednak, że zdaniem n. p. takiego Catholicusa zaszła tu darowizna, czy ustępstwo ze strony władzy kościelnej.

Ażby słusznosc w aktach wymiany, czy też wzajemnej darowizny była zachowana, winna być wartość przedmiotów darowanych jednakową. W tym wypadku chodzi o ludzi, o „dusze”, a tutaj oczywiście nikt nie będzie odważał wartości uniwersalnej, ani etycznej, ale rozstrzygać musiałby wzgląd na liczebność. Iluż to w dzisiejszym pokoleniu nabyliśmy „nowych” Polaków? Załedwie kilkuset. Są to członkowie rodzin urzędniczych i niektórych profesorskich. A w zamian iluż to

zruszczonych Polaków, dzisiaj jeszcze łacinników, mielibyśmy „odstąpić”? Setki tysięcy. Szanse bardzo nierówne!

Porzućmy jednak te fikcje urzędowego ustępstwa, lub urzędowej darowizny, któraby sama w sobie była niegodziwą i niedopuszczalną. Mówilem o niej tylko dlatego, że sprawę całą bezwzględnie w tem świetle będą traktowały ruskie stronnictwa i dzienniki, a przynajmniej nie o wieś inaczej przedstawia się ona w unysłach „krainiskich”. Iż się w tem przypuszczeniu nie mylę, dowodzi jeden z artykułów *Dile*, napisany już po ogłoszeniu listu pasterskiego ks. metropolity Szeptyckiego; dopomina się on najwyraźniej wzajemnego „ustępstwa” w sensie Catholicusa.

Wracam do kwestji przekonania.

Czy godzi się komukolwiek wynaradawiać się? Faktem jest, że „wynaradowiło się” mnóstwo Niemców, Francuzów i Anglików w Ameryce. Utworzyli oni w Stanach Zjednoczonych nowy naród. Początek dali wygnaćcy polityczni i religijni, w własnej ojczyźnie przesładowani; przybyli do nich inni, — wygnaćcy losu, lepszej szukający doli. — Nikt z pewnością nie będzie winił ani jednych, ani drugich. Każdy bowiem posiada naturalne prawo zdobycia sobie warunków osobistej i obywatelskiej swobody. Tutaj o wynarodowieniu się nie ma właściwie mowy.

Niemcy ani Francuzi nie biorą dalej za złe, jeżeli współplemienni ich, osiadający np. w Polsce lub w Rosji, stają się Rosjanami lub Polakami. I racja. Ani kwitując bowiem Francją, ani potężne Niemcy, nie na tem nie tracili. Wychodziło z tych krajów nie zuboży ich, ani nie osłabi. Krzywdy nie poniosą, a język niemiecki czy francuski, pozostaną nadal językami światowymi. Inaczej ma się rzecz z ludami podbitymi, które zachowały jednak pierwotną żywotność i zdolność do samodzielnego rozwoju np. z Polakami. Polak, zatracający swoją narodowość, grzeszyby ciężko przeciwko ogółowi współbraci. Niczegoby na swoje usprawiedliwienie przytoczyć nie potrafił; występuje on bowiem dowolnie z dotychczasowego związku ojczystego, czyli w nienaturalny sposób i gwałtem targa i zrywa stosunki, rozprzęgając rodzinę i ojczyznę; naraża to, co nazywamy ogółem współbraci, na ubytek siły społecznej, tem dotkliwszy, im smutniejszy musi być stan społeczny narodu, żyjącego już nie pod jednym, ale pod trzema obcymi rządami. Wychodziło z fantazji, lub proste zaprzanie się ze strony Polaka, byłoby skrzywdzeniem politycznem Polski, która jako żywotny, chociaż chory organizm, tak dobrze ma prawo, a nawet obowiązek rozumnego i godziwego dążenia do zupełnej i całkowitej samodzielności, a to w dobrze zrozumianym interesie jednostek, jak każdy poszczególny dojrzał i nie szwankujący na rozumie człowiek.

Edmund Woryński.

Nowa era w kwestji żydowskiej w Rosji.

Pod takim tytułem zamieszczają *Petersb. Wiedomosti* znamienny artykuł na temat obecnego ukształtowania się kwestji żydowskiej w Rosji, dzięki zainicjowanemu przez ministra Światopółki-Mirskiego, nowemu kursowi polityki wewnętrznej w caracie. Po znanym systemie depresyjnym, z taką bezwzględnością stosowanym względem żydów przez Plehwego, po Kiszyńwie i innych wybrzykach antysemitycznych, artykuł *Fet. Wiedomosti*, najwidoczniej

„z góry inspirowany”, jest jakby zapowiedzią „nowej ery” w dotychczasowym stanie kwestji żydowskiej w Rosji, to też przytaczamy go poniżej w dosłownem brzmieniu. Czytamy w nim mianowicie:

„Rozpoczyna się nowa era dla sprawy żydowskiej w Rosji. Jeżeli dotąd znajdowali się jeszcze ludzie, którzy, niekiedy jawnie podburzani, rzucałi bezkarnie w twarz całemu temu plemieniu niesprawiedliwe, zuchwale i kłamliwe oskarżenie, że nie solidaryzuje się z całem społeczeństwem i lekceważy potrzeby tego społeczeństwa, to odtąd ci uporczywi siewcy niesnasek i niezgody pomiędzy plemionami i narodowościami rosyjskimi nie będą więcej mogli się ludzi nadzieja, że ich dziłkie zapatrywania, że rozprzestrzenianie przez nich jadowite oszczerstwa znajdują punkt oparcia. Dopiero co stłyszeliśmy, jak spokojnie, obiektywnie i życzliwie wyrażał się o żydach i ich położeniu nowy minister spraw wewnętrznych. Najzupełniej słusznie zwrócił minister uwagę na to, że ogół żydów w Rosji nie może być obwiniany o eksploataowanie kogokolwiek; sam on kłepie biedę i potrzebuje najtroskliwszej opieki rządu. Teraz zaś słowa cara dają zupełną podstawę do mówienia: „ci żydzi w Rosji godnie spełniają swoje obowiązki obywatelskie na równi z resztą mieszkańców Rosji”.

A przecież tyle lat na tych dwóch podstawach opierała się tak zwana „kwestja żydowska”. Twierdzono, iż żydzi eksploataują Rosję, wzbogacają się i żyją w dobrobycie na rachunek pozostałej ludności, a mimo to nie uznają potrzeb tejsze Rosji, okazując się niemal jej otwartymi wrogami. Naprawdę lepsza część naszej prasy i społeczeństwa energicznie protestowała przeciw tym zarzutom, dowodząc za pomocą faktów statystycznych, historycznych i ekonomicznych, że wrzaski te, czynione przez niecywilizowanych „gazeciarzy” i innych, są owocem nieświadomości i ciemnego rozorycznienia. Wszystko to było daremne wobec tego, że oszczerstwo i gruboskórność znajdowały solidne poparcie, a często nawet opłacały się. Nasi „dziocy” doskonale świadomi są przepisów dyskonta politycznego i wiedzą, na jakich giełdach znaleźć zbyt dla swych gryzmołów i świstków drukowanych.

Nie tu jednak tkwi zło. Udybyż tym sarkastycznym sykanim, plotkom i oszczerstwom nie towarzyszyło naszczywanie tego plebsu, który na nieszczęście, nie może dostrzec tam, gdzie tryska źródło prawdy!... Pośpółstwo wie tylko o nawoływaniu agitacyjnemu, że bezkarnie uchodzi słowna czy drukowana kalumnia, rzucona w twarz całemu plemieniu i poszczególnym jego członkom, kalumnia, której powód był jedynie ten, że ludzie ci należą do swojego plemienia. Nic nie było słychać o jakimś przeciwdziałaniu tej nienawiści i rodmuchiowaniu brutalnych antyżydowskich instynktów — i błędny szary tłum, wedle swych pojęć, po swojemu, realizował te krzyki i jęki, po swojemu reagował na krzyjące żądło zmiłi wezwania, a potem sam jeden, jak dzieci cierpiące za błędy ojców, zasiadał na ławie oskarżonych.

Nie można jednak zaprzeczyć, że z drugiej strony żydowska burżoazja, wstrętna, jak każda wogóle burżoazja, żarłoczna i pozbawiona szlachetnych instynktów, politycznego i narodowego samozachowania, sporo dawała powodów naszej inteligencji i ludowi, aby nie czuć do niej zbytnej sympatii. Ta burżoazja — częstokroć porzucała w chwilach potrzeby swoich współwyznawców, rzuca-

jąc ich na pastwę okrutnego losu w chwilach krytycznych. Cierpieli też żydzi za ekonomiczne przewrilenia swej burżoazji, często placąc haracz krwią własną. Tak smutnym okresem były ostatnie lata w historii żydów w Rosji. Nieuświadomiony tłum rzucał się na biedną, nieświadomą i żebrzącą masę obcoplemiennego narodu i czynił z nią obrachunki za winy tych, którzy, pozostając z boku niemymi świadkami owych zwierzęcych zapasów, albo wywołali te nieludzkie uczucia, albo też prócz jawowych stękań i narzekania, nie zrobili nic, aby osłonić swoich jednoplemięnców.

Ale w tym ciemnym, a zatrutym zakątku życia rosyjskiego zawitał wiosenny, świetlany promień rozumu, ludzkości i wyzwolenia. Nie należy wątpić, że słowa carskie będą dla rządu, prasy i narodu wskazaniem na konieczność zdjecia z narodowej masy tej przyciemniającej wzrok przepaski, którą z takim uporem jej zawiązywano. Słowa te położą koniec ciemnym potwarzom. Zabłyśnie i tu kiedyś słońce, a mrok i hańba zapasów międzyplemiennych i cała zgroza starc odpłynie w ciemną głąb przeszłości. Kwestja żydowska ulegnie nareszcie sprawiedliwemu i rozsądnemu rozwiązaniu.

Asymilacja żywiółowa a polityka gwałtu.

II. Areną dla działań germanizacyjnych są: kościoł, szkoła, urząd, życie handlowe, przemysłowe i społeczne. Propagandę języka niemieckiego prowadzi rząd wszelkimi środkami, nie oglądając się na względy pedagogiczne, tak bezpośrednio w każdej dziedzinie życia publicznego, a nawet prywatnego, jak i pośrednio przez wydalenie Polaków, a sprowadzanie do kraju ludności niemieckiej. Tamuje ruch wszelkich towarzystw i paraliżuje wreszcie rozwój ekonomiczny narodu. Skutki tej pracy są aż nazbyt widoczne, jednak nie wszyscy je dostrzegają.

Wynaradawiaiu przymusowemu ulegają, jak się już wyżej zaznaczyło, jednostki najsłabsze i najgorsze. Ulega więc przede wszystkim lud, któremu do walki brak należytego uświadomienia narodowego; ulega dalej cały materiał przeżyty, bezwartościowy, wyrzutki społeczeństwa, rekrutujące się z warstw wyższych i średnich, a porzucające dla zysku materialnego ziemię i nazwisko.

W dalszym ciągu zajmuje się dr. Jaworski statystyką dla wykazania postępów germanizacji, procentu ludności jej uległej. Mimo zarządzanego co pięć lat spisu ludności, wykazanie tego procentu nie jest łatwe. Chodzi mianowicie o to, gdzie zaliczają ten procent ludności, który podał za język ojczysty polski, a niemiecki.

Statystyka niemiecka zalicza połowę tej ludności do narodowości polskiej, połowę do niemieckiej. Przyjmijmy jednakże, co bez zbytecznego optymizmu zrobić można, że tylko 1/3 tej ludności uległa asymilacji; 2/3 podaje się za dwujęzyczną z próżności, przymusu, lub innych powodów.

Porównując rozwój liczebny ludności, polskiej w ostatnich 40 latach z rozwojem całej ludności Prus, okazuje się, że liczba Polaków wcale się nie zmniejszała; jeśli jednak porównamy przrrost Niemców w tych samych prowincjach, to jest on stosunkowo wyższy i szybszy. Gdyby nawet zaliczyć do ludności polskiej tych wszystkich, którzy podali się za dwujęzycznych, to procent ludności polskiej w roku

(74)

PAWEŁ BOURGET.

ROZWÓD.

Przeład H. CEPNIKA.

Z temi słowami Gabriela wręczyła mężowi bilet od generała. Zawierał on słów kilka, w których de Jardes pisał, że w załączonym do biletu zawiadomieniu o śmierci de Chambault znajduje pani Darras odpowiedź na wyrażone w liście wątpliwości. Na karcie żałobnej zaś słowa: „Zaopatrzone św. Sakramentami” podkreślone były otókiem.

— Powiedziałaś mi wczoraj — mówiła dalej Gabriela, gdy Albert Darras przeczytał bilet od generała — że de Chambault znajduje się w niebezpieczeństwie życia. Wiadomość ta przeraziła mnie, bo miałam wszelki powód do przypuszczenia, że w otoczeniu tego nieszczęśliwego nie znajdzie się nikt taki, któryby przyzwał do niego spowiednika. I wobec tego chciałam prosić cię, abyś pozwolił mnie to uczynić, ale nie miałam odwagi, nie śmiałam... Gdy więc dowiedziałam się dzisiaj rano o jego zgonie, doznałam straszliwych wyrzutów sumienia, że właśnie ja...

Nie dokończyła rozpoczętego zdania, bo równocześnie, spojrzawszy na Alberta Darrasa, dostrzegła we wzroku jego wyraz takiej nieopisanej boleści, że słowa formalnie zamarty jej na ustach.

— Ty nie wierzysz na serio w to wszystko? Ty nie możesz w to wierzyć... — zawołał mąż.

— W co?
 — Że obecnie kapłana przy tożu człowieka umierającego może w czemkolwiek wpłynąć na los jego na tantym świecie, jeżeli w ogóle tylko świat taki naprawdę istnieje...
 — O tak, istnieje, mój najdroższy, istnieje! — zawołała Gabriela z uniesieniem. — I ty także nie możesz w to wierzyć, aby tamten świat był jedynie złudzeniem!...

— Ja wierzę tylko w to, co przez naukę zostało udowodnione, zresztą w nie innego — odparł Albert Darras. — Lecz niech i tak będzie, jak mówisz. — Przypuśćmy więc na chwilę, że taki świat rzeczywiście istnieje; przypuśćmy, że po śmierci następuje sąd, chociaż — mojem zdaniem — już sama myśl o tem, że jest jakaś nagroda za cnotę, jest zaprzeczeniem wszelkiej wyższej moralności. Przypuśćmy jednak — powtarzam — że to wszystko prawda. Ale ten sąd, jeżeli wyrok jego ma być sprawiedliwym, musi rozważyć całe życie człowieka, wszystkie jego czyny, wszystkie postęпки, zle i dobre. W jakim więc sposób i o ile mogą na sąd ten wpłynąć ruchy i słowa człowieka, przybranego w komżę, nad ciałem napół już martwem, pozbawionem wszelkiej zdolności myślowej, wszelkiej świadomości?...

— Wystarcza, aby mógł żałować grzechów swoich i przez taką ofiarę skruchy, stał się godnym wielkiej ofiary Zbawiciela — odpowiedziała Gabriela. — Bo cała wiara chrześcijańska, nie na czem innym się przecież zasadza, jeno właśnie na tej ofierze od-

kupienia, jaką Chrystus Pan w osobie swojej złożył za nas grzeszników. Ona jest istotą Sakramentu, a te ruchy i słowa tego kapłana, o których wspominałeś przed chwilą, są jego formą zewnętrzną, niezbętną jednak bynajmniej, jak sądzisz... Oh! — mówiła dalej z uniesieniem — jakże możesz ty, który uwielbiasz wszystkie wzniosłe idee, nie podziwiać przynajmniej, jeżeli już nie kochać i uwielbiać, tej najpiękniejszej i najwzniolejszej ze wszystkich idei, choćbyś nawet w nią nie wierzył! Czyż bowiem można pomyśleć coś piękniejszego, nad tę nieskończoną Dobroć, tam w górze! nad nami, która w każdej chwili gotowa jest wszystko nam przebaczyć, jeżeli tylko zwrócimy się do niej w imieniu tego Sprawiedliwego, który, jako Bóg-Człowiek śmierć poniósł, aby nam życie wieczne zapewnić, tego Sprawiedliwego, przez którego i w którym jedynie żyjemy!...

— Żyjemy tylko przez nasze sumienie... — przerwał Albert Darras, a następnie tak dalej mówił: — Pytałaś mnie przed chwilą, dlaczego, nie wierząc w nie nawet, nie podziwiam tych pojęć, któreś przedemną rozsunęła? Otóż odpowiem ci na to, że nie mogę podziwiać ich, choćby tylko dlatego, że widzę w nich zaprzeczenie tego wszystkiego, co nazywam sumieniem. Ten, jak go nazywasz, Zbawiciel, jest przecież ofiarą, poświęconą dla odkupienia win nie swoich, ale cudzych, a cóż to oznacza? Oto, że wielbiąc czyn jego, wielbiliśmy dogmat niesprawiedliwości, a to się sprzeciwia zasadom sumienia...

— Mylisz się! — zawołała Gabriela, prawie gwałtownie. — Wielbiąc Go, wielbimy w nim dogmat wielkiej, nieskończonej Miłości!...

— Lepiej dajmy pokój temu wszystkiemu moja najdroższa, i nie sprzecajmy się już dłużej — przerwał Albert Darras żonę, chwytając jej ręce, poczem dodał głosem miękkim i łagodnym, w którym czuć było coś jakby wyrzut lub żal:

— Jakże szczęśliwi byliśmy wówczas, gdy panowała jeszcze pomiędzy nami nieczem nie zamącona harmonja myśli!... Jak bardzo kochaliśmy się wówczas!... Dzisiaj wszystko do gruntu się zmieniło...

— O, nie mów tak, nie mów, mój najdroższy — zawołała Gabriela z uniesieniem. — Jestem przekonana, jestem pewna tego, że harmonja taka znowu pomiędzy nami nastanie i że myśleć będziemy o wszystkim w jeden i ten sam sposób, zgodnie, ale i jedynie prawdziwie... Wspominałeś o naszej miłości, a wspominałeś o niej tak, jak gdyby należała ona już do niepowrotnej przeszłości. Mylisz się w ten jednak, bo ja kocham cię dzisiaj tak samo głęboko i tak samo gorąco, jak kochałam cię zawsze, a czuję, że niebawem pokocham cię jeszcze bardziej, bo będę miała wówczas prawo niezaprzeczone do tego, będzie mi wolno cię kochać...

Jakim było właściwie znaczenie tych słów zagadkowych, Albert Darras bał się je poznać i dlatego nie pytał nawet żony o wyjaśnienie mu jej słów ostatnich. Ale równocześnie uczył, jakby go chłód jakiś ogarnął i zmroził w nim serce. Wypuścił bezwiednie z dłoni swoich delikatne, gorącą rozpalone ręce żony i zamyślił się głęboko.

Ocknęła się w nim znowu nieubłagana odraza dla Kościoła i reprezentowanych przez niego pojęć i wierzeń, a ocknęła się w

nim tem silniej, że teraz dopiero ujrzał wyraźnie, iż lekceważył dotąd ważność i znaczenie tego religijnego przełomu, jaki żona jego od dłuższego już czasu przechodziła. Nie było to, jak mu się z początku zdawało, wyłącznie tylko zabobonne przerażenie, wywołane wypadkami dni ostatnich: uporczywem zaślepieniem jej syna i jego sporem z ojczymem, miał przed sobą poprostu wiarę, a więc zawiśko moralne ze wszystkich najniezrozumialsze i najniesympatyczniejsze dla umysłu jego konstrukcji. Ludzie się już dłużej nie miały powodu. Tak!... to wiara, tylko wiara przeistoczyła żonę jego tak do gruntu. I na myśl o tem, gniew go ogarnął. Czuł, że wybuchnie, podobnie jak owego dnia, w którym żona uczyniła mu wyznanie ze swoich wątpliwości religijnych. Ale i tym jeszcze razem znalazł dość siły, aby zapanować nad sobą. Czy jednak wystarczy mu sił do panowania nad sobą i wtedy nawet, gdy żona sformułuje przed nim jasno swoje żądanie, to żądanie, które ukryła dzisiaj w tajemniczych słowach: „będę miała wówczas prawo niezaprzeczone kochać cię, będzie mi wolno cię kochać”?

Myśl o tem, przeraziła go. Złakł się, ażeby Gabriela w uniesieniu zaraz dzisiaj tego nie uczyniła; chciał więc uniknąć takiej rozmowy w chwili, kiedy zupełnie nad sobą nie panował, wymyślił nagle jakiś pretekst do wyjścia, o tej porze zupełnie nieprawdopodobny i wyszedł z pokoju, a za kilka minut z domu. Gabriela nie usiłowała go zatrzymać.

(Ciąg dalszy nastąpi).

Świeże winogrona

po 60 hal. kilo

połeca

Kandel wina i delikatesów

Ludwika Juljusza Stadtmüllera

Lwów, Hotel Francuski.

1890 wynosiłby 1013, w roku 1900 tylko 1010, a więc jest, choć nieznaczny ubytek. Jeśli zaś uwzględni się, że z dwujęzycznych 1/2 jest Polaków, to stosunek procentowy ludności polskiej do całej ludności Prus wynosił w roku 1890 9,84%.

Mierząc przyrost i zanik ludności polskiej według ogólnego przyrostu w Niemczech, okazuje się, że w roku 1890 było Polaków 3,072.500, w roku 1900 — 3,387.000. Przyrost naturalny powinien wynosić 619.000. Jeśli z tego odliczy się 90.000 na emigrację, powinien on wynosić 529.000, a tymczasem wynosi 415.000.

Uległo zatem germanizacji 114 tysięcy. Widać z tego, że germanizacja czyni w nas wielkie wyłomy. Zabiera ona nie tylko jednostki zle i przeżyte, ale pochłania też olbrzymią liczbę sił zdrowych i żywotnych z powodu braku poczucia narodowego u mas szerokich i nieświadomości ludu, który jeśli się dostanie w wielkie centra fabryczne w Niemczech, w otoczenie ludności niemieckiej, rzadko tylko zachowuje swą narodowość.

KRONIKA.

Djarżusz lwowski.

Czwartek, 13 października.

Teatr miejski: „Konsul generalny“, operetka. Początek o godzinie 7 wieczorem.

W sali sejmowej: Posiedzenie sejmiku krajowego. Początek o godzinie 10 przedpołudniem. Posiedzenie rady miejskiej o godzinie 6 wieczorem.

W pasażu Mikołajską: Pierwszy targ ogrodniczy Od godziny 8 rano.

Na placu powystawowym: „Panorama racławicka“. Od godziny 9 rano aż do zmierzchu.

Kalendarz. Czwartek (13): Edwarda kr. — Ziemisława. — (30): Hrehorya wst. Wschód słońca o godzinie 6 minut 22, zachód o godzinie 5 minut 8.

Stan powietrza: Godzina 6 rano: Ciężka. 7 R. Pogoda.

Wiadomości djecejalne. Archidiecezja lwowska ob. łac.: Instytucję kanoniczną na probostwo w Czernielowie mazowieckim otrzymał Jan Środoń, ekspozyt z Targowicy polnej.

Odnaczoney usu Expos. canon. ks. Gerwazy Krukowski, katecheta żeńskiej szkoły wydziałowej im. św. Anny we Lwowie.

Egzamin konkursowy złożyli: ks. Józef Dziędzielowicz, ks. Wojciech Kulakowski, ks. Zygmunt Scherff, ks. Józef Wawszczak, ks. Izidor Ziolkowski.

Djecezia przemyska ob. łac.: Odnaczeni Expositorio canonici: ks. Wojciech Giemza, proboszcz w Rudkach; ks. Andrzej Żegleń, prob. w Tułgłowach; ks. Szczepan Wawro, ekspozyt w Koenigsau; ks. Adam Oberc, proboszcz w Bruchnalu; ks. Andrzej Kurek, ekspozyt w Wojtkowie.

Zamianowany administratorem w Zagórz ks. Szczepan Fus, dotychczasowy wikary w Drohobyczu.

Konkurs na beneficium w Zagórzu rozpoczęto z terminem do 31 października rb.

Przeniesiony ks. Jan Świdnicki, administrator w Wrzawach do Drohobycza.

Djecezia tarnowska ob. łac.: Prezentę na probostwo w Trzęsówce otrzymał ks. Stanisław Czerni, dotychczasowy wikary w Krośniku.

Mianowania. Sąd krajowy we Lwowie mianował stałymi znawcami dla spraw dziennikarskich pp. Adama Krechowickiego, Karola Kucharskiego, Edmunda Kolbuszowskiego, Bronisława Laskownickiego, Aleksandra Miłskiego, Michała Rollego, Oresty Audykowski, Cyryla Kachnikiewicza i Leona Łopatyńskiego.

Wydział krajowy zamianował na wczoraj sesji oficjalą p. Karola Frydmana adjuńtem (IX rang.) w swoich biurach ruchunkowych.

Z kole państwowych. W okręgu dyrekcji stanisławowskiej przyjęto Gustawa Sołtyńskiego jako asystenta budownictwa I klasy i przydzielono do departamentu dla budowy i utrzymania kolei w Stanisławowie. Asystent Piotr Pudowski w Ottyni mianowany został naczelnikiem urzędu stacyjnego w Hnizdyczowie-Kochawinie.

Nakoniec przeniesieni zostali: oficjal Władysław Jurkiewicz, naczelnik urzędu stacyjnego w Chodorowie, w tym samym charakterze do Bukaczowca; oficjal Józef Blaschke, naczelnik urzędu stacyjnego z Ottyni, jako naczelnik do Chodorowa; komisarz kolejowy Jakób Gelbard ze Stanisławowa do Kołomyi; oficjal Emil Michalewski, naczelnik urzędu stacyjnego z Podwysokiego do Kołomyi; adiunkt Walerjan Kubik, naczelnik urzędu stacyjnego w Bukaczowcu, w tym samym charakterze do Ottyni; adiunkt Mieczysław Sochacki, naczelnik urzędu stacyjnego z Hnizdyczowa-Kochawiny, w tym samym charakterze do Podwysokiego; adiunkt Maksymilian Marzowski z Czortkowa do Ottyni i asystent Euzebiusz Kolankowski ze Stanisławowa do Śniatyna.

Sp. Stanisław Piotrowski, zmarły zarządcą drukarni M. Schmitta i Sp. był jednym z tych, niestety, nielicznych w dzisiejszych czasach pracowników, którzy za pierwszy dogmat życia uważają spełnienie wziętego na się obowiązku i wykonanie powierzonych sobie pracy jaknajsumienniej. Sp. Piotrowski w swej całej karierze zawodowej, czy to jako zecer, czy na stanowisku zarządcy pozostawił pod tym względem pamięć nieskazitelną. Cześć pamięci zasługującego na nią.

Pogrzeb odbędzie się z domu żałoby przy pl. Marjackim l. 7 we czwartek o godz. 3 po południu.

Budowa pomnika Mickiewicza. Postać Mickiewicza po kilkunastu trudnej pracy ustalono wreszcie na cokole u stóp kolumny. Równocześnie rozpoczęto rozbierać rusztowania i wielowarstwowy plac wokół pomnik. Dzisiejszy dzień wypełni montowanie Znicza na szczyty kolumny.

Odlew Geniusza sprowadzono wczoraj w południe z magazynów kolejowych na plac budowy. Jest to ostatnia część składowa ślicznego pomnika, nadesłana z Wiednia, w obec czego i roboty około jego ustawienia będą mogły być wykonane w ciągu najbliższych dni kilku.

— Delegaci miasta w sprawie pomnika Mickiewicza. Wczoraj wieczorem odbyło się

posiedzenie delegatów rady m. Lwowa dla nadania się nad uczestnictwem miasta w uroczystości odsłonięcia pomnika wieszca Adama. Przewodniczył wiceprezydent Michalski. Po blisko dwugodzinnej dyskusji uchwalono wybrać subkomitet, do którego wybrani zostali pp.: Radziński, Rutowski, Lisiewicz, Rawski, Lewicki, Riedl, Dziwiński i Neuman. Ten komitet z osmiu, w myśl dyrektywy, podanych w toku dyskusji, ma ułożyć dokładny, konkretny program, który w dniach najbliższych wzięty będzie pod rozprawę delegatów. Komitet ów liczyć się musi z faktem, że gmina już hojną subwencją w sumie 60.000 kor. przyczyniła się do wzniesienia pomnika Mickiewicza, ale obok tego weźmie pod rozwagę, jakie stanowisko reprezentacja miejska, ten gospodarz stołecznego grodu, mając musi z natury swych obowiązków reprezentacyjnych w chwili, gdy na wolnej od ucisku narodowościowego ziemi odsłoniętym będzie pomnik największego poety narodowego w obliczu przedstawicieli całej Polski.

Izba rękodzielnicza wystąpiła na wczorajszym zebraniu sprawozdania z wystawy przemysłu metalowego, które przedstawił przew. p. Geitz, podnosząc zalety wystawy i pożyteczność tego rodzaju wystaw specjalnych, dających pojąć, co się w kraju wyrabia, a czego nam brakuje. P. Ohly* zdał następnie sprawę z wystawy prac uczniów rękodzielnich w Wiedniu, poczem po przemówieniach pp. Kwaśniewskiego, Czerniawskiego, Moosa i innych, uchwalono urządzić we Lwowie w najbliższym czasie tego rodzaju wystawę. Przyjęto z kolei jednogłośnie wniosek prezydium co do udziału izby i korporacji przemysłowych w uroczystości Kociuszowskiej i Mickiewiczowskiej, a na uroczystości odsłonięcia pomnika naszego wieszca uchwalono przygotować wieńiec metalowy artystycznej roboty od cechów lwowskich.

— Lokal Izby handlowej. Sprawa dostarczenia większego lokalu dla lwowskiej Izby handlowo-przemysłowej, poruszona ubiegłego tygodnia w radzie miejskiej, była onegdaj przedmiotem obrad magistratu. Zgodnie z życzeniem Izby handlowej, uchwalono odstąpić jej w budynku, w którym się mieści obecnie, ubikacje zajęte przez jednego z urzędników gminy za czynszem, odpowiadającym wysokości „kwatrowego“, należnego owemu urzędnikowi.

Izba handlowa będzie więc niebawem miała obszerniejszy lokal urzędowy. Sprawa budowy osobnego gmachu dla niej przy pewnym współudziale materialnym ze strony gminy, jak na razie w zawieszaniu.

Inauguracyjne zebranie towarzyskie członków Kola literacko-artystycznego wraz z rodzinami odbędzie się w sobotę 15 bm. wieczorem. Wstęp od osoby (wliczając w to już i kolację wspólną) naznaczono w wysokości 4 koron. Wieczór urozmaici produkcje chórne a ewentualnie — gdy nie braknie ochoty — i tańce. Strój dla pań wieczorny, dla panów fraki.

Pomoc dla pogorzelców. Pogorzelcom gminy Zaliplie, w pow. rohatyńskim, udzielił prezydium namiestnictwa 2000 koron tytułem doraźnej zapomogi.

Dezerter. Z koszar 15 pp. zdezerterował wczoraj rekrut Michał Krawczuk, który jako żołnierz rezerwy zapasu, odbył młat 8 tygodniowo wykształcenie wojskowe.

Ucieczka z więzienia. Wczoraj o godzinie 4 popołudniu zbiegł z zakładu karnego przy ul. Kazimierzowskiej więzień Jan Bidak, odbijający karę 6 letniego więzienia.

Polska tablica pamiątkowa na Kahlenbergu. Historycy niemieccy usiłują stale zredukować do minimum zasługi, jakie położył Sobieski przy odsieczy Wiednia. Uważają go nie za zbawcę stolicy Habsburgów, lecz za rycerza, którego hufce przyczyniły się nieco do odparcia nawałnicy tureckiej. W samem mieście tylko popiersie króla Jana w katedrze św. Szczepana i nazwa jednej z bardziej oddalonych ulic przypominają jego imię. Kolonia polska w Wiedniu postanowiła stworzyć jeszcze jedną pamiątkę, któraby wraziła w pamięć zwycięską rolę polskiego oręża. Wybrano kaplicę na Kahlenbergu, tę samą kaplicę, gdzie ongi król polski słuchał Mszy św. przed bojem.

Piękną tablicę w tym celu wyrzeźbił artysta krakowski p. Kulesza. Umieszczenie jej we wnętrzu kościoła nie obeszło się bez trudności. Niemiecki właściciel Kahlenberga wdzygał się długo. Obawiał się narazić sobie swoich rodaków. Wreszcie udzielił przyzwolenia i tablica jest już wmurowana. Żałować tylko należy, iż napis skreślono nader niedołężną polszczyzną. Uroczysta inauguracja tablicy pamiątkowej odbędzie się w drugiej połowie października. Udział w obchodzie wezmą wszystkie wiedeńskie stowarzyszenia polskie. Obiecał przybyć również Henryk Sienkiewicz, do którego komitet zwrócił się z zaproszeniem. Obecność autora „Na polu chwały“ doda uroczystości niewątpliwie blasku.

Lueger i socjaliści. Krewki burmistrz Wiednia w jednej ze swych mów, wygłoszonych w dniach ostatnich, nazwał tych, którzy urządzają w Praterze pochód w dniu 1 maja, krótko i wżwładowo: galganami (*Lumpen*). Ponieważ adres, pod którym zostało to wypowiedziane, nie mógł być wątpliwym, przeto socjaliści urządzili zebrania, na których wyrazili swe oburzenie. Skutkiem tego jednak lubiący wszelkie „hece“ Wiedeń, traci sposobność urznięcia jednej z największych. Najprawdopodobniej bowiem z obawy starć ze socjalistami, zaniechanie zostanie urządzenie pochodu z pochodniami, który miał się odbyć na cześć Luegera w niedziele 23, jako 60 rocznicę jego urodzin.

Grzółica u bydła. Z Londynu donoszą, iż komisja, wydelegowana do zbadania stosunku grzółicy zwierzęcej do grzółicy ludzkiej, wykończyła sprawozdanie, oparte na długim szeregu doświadczeń, z którego wynika, że grzółica ludzka, szczepiona wołom, wytworzyła takie same zakażenia grzółicę, jak grzółica przeniesiona z jednego wołu na drugiego. Komisja zwróciła przeto surową uwagę na konieczność zastrzeżenia lekceważonych dotąd środków zabezpieczenia organizmu ludzkiego od zakażenia grzółicę przez mleko krowie.

Pokłosie humorystyczne.

W sądzie.

— Ledwoście odsiedzieliś dziesięć lat więzienia i znów jesteś w sądzie?

— Znów? Pan sądzi przypuszcza, że dziesięć lat, totaka mała przerwa?

Z miłości.

Ojciec do konkurenta.

— A więc pan starsza się o moją najmłodszą córkę?... Czy masz pan majątek?

— Nie, panie dobrodziej, żenię się — z miłości.

Kalendarz „Smigusa“ na r. 1905, ozdobiony przesłannymi ilustracjami, oznaczający się bogatą częścią literacką, oraz wyczerpującym i dokładnym działem informacyjnym, mogą nabywać prenumeratorem *Dziennika polskiego* po wyjątkowo niższej cenie 70 hal. (35 ct) wraz z przesyłką pocztową; kieszonkowy zaś kalendarzyk „Smigusa“ po 20 hal. (10 ct) z pocztową przesyłką 24 hal. (12 ct).

Lwów. Rendez-vous przejeżdżających. Bez przerwy gorąca kuchnia, znakomity bufet, piwo oileńskie i bawarskie, delikatesy, magazyn win i herbat. Musiatowicz i Janik, naprzeciw hotelu Imperial.

*** Colosseum.** Dnia 16 bm. otwartem zostanie na nowo Colosseum Hermanów z nader urozmaiconym programem. Dyrekcja nie szczędziła tym razem kosztów, wysyłając swego kierownika artystycznego do największych miast Europy dla pozyskania pierwszorzędných atrakcji, skąd też one przybędą.

Aby jednak pieniądze nasze nie dostały się wyłącznie do jak obcych, dyrekcja Colosseum zaprowadziła i siebie nowości, mianowicie, iż także dawane będą przedstawienia krótkich utworów scenicznych wyłącznie polskich, a to: operetki, farsy i komedje jednoaktowych. W tym celu zaangażowała też dyrekcja personalni polski z Warszawy, składający się z rutynowanych naszymu miastu dobrze znanych artystów i artystek. Na pierwszy raz daną będzie operetka „Kompozytor“ Wincentego Rapackiego, grana w Warszawie z wielkimi powodzeniem. Główne role objeli: pani Ferner-Kozłowska, artystka teatr. warszawskich, jako Andzia i pan Kaprzyński, artysta teatr. poznańskich, jako Frano.

*** Aptekarka Juljusza Schaumana** sół żołądkowa zdobyła sobie już od 30 lat znakomitą sławę, jako preparat dietetyczny. Działa ona szybko i pewnie przy rozmaitych zaburzeniach w trawieniu i dolegliwościach żołądkowych, tworzeniu kwasów, odbijaniu itd. i dlatego jako doświadczony środek domowy cieszy się powszechnem uznaniem. Swoją doskonałą skuteczność zawiadza racjonalnemu zestawieniu.

*** Stow. kandydatów adwokatów we Lwowie.** Zwołane na dzień 9 b. m. nadzwyczajne walne zgromadzenie członków tego stowarzyszenia nie przyszło do skutku z powodu braku przepisanego statutu kompletno, wobec czego odbędzie się w myśl postanowień statutu nadzwyczajne walne zgromadzenie członków tego stowarzyszenia dnia 19 b. m. o godzinie pół do 8 wieczorem w lokalu stowarzyszenia z tym samym porządkiem dziennym, które to zgromadzenie będzie w myśl statutu zdolne do powzięcia ważnych uchwał bez względu na liczbę członków, którzy na zgromadzeniu przyszedli.

*** Z kasyna miejskiego.** Zapowiedziany na sobotę koncert galie. Towarzystwa muzycznego, odbędzie w piątek dnia 14 b. m.

*** W Czytelni katolickiej** sezon zimowy rozpoczął wieczorek inauguracyjny muzykalno-wokalny we czwartek dnia 13 b. m. Początek o godzinie pół do 8 wieczorem.

Wstęp dla członków wolny, dla gości przez nich wprowadzonych 40 hal. od osoby.

*** Posiedzenie Towarzystwa filologicznego** odbędzie się w sobotę dnia 15 października b. r. o godzinie 6 wieczorem w sali Instytutu archeologicznego na wstępnym. Na porządku dziennym: Prof. Stan. Schneider: „Językonawstwo słowiańskie, a mitologia starożytnego Wschodu i Greków“.

Składki na cele użyteczności publicznej lub narodowej.

Dla starszyski 83-letniej, złożyli pp.: A. Z. 6 kor. N. N. 5 kor.

Dla ubogiego ucznia na chesne, p. N. N. 2 kor. E. B. 3 kor.

Zmarli: Adam Brzeziński, uczestnik powstania z roku 1863, były urzędnik banku hipotecznego w Czerinowach, przeżywszy lat 63, zmarł w Dębniakach pod Krakowem.

NOTATKI

literackie i artystyczne.

Repertuar teatru miejskiego we Lwowie. Dziś we czwartek, „Konsul generalny“, operetka w 3 aktach A. Landesberga i L. Steina; przekład A. Kitchmana. Muzyka Henr. Reinhardta (kompozytora „Słodkiej dziewczyny“).

Jutro w piątek, „Nitka jedwabiu“, komedja w 4 aktach Wiktorya Sardou.

W sobotę, „Konsul generalny“, operetka.

W niedzielę popołudniem o godzinie 3 1/2, „Kościszko pod Racławicami“, obraz historyczny ze śpiewami w 5 aktach, a 7 odsłonek W. A. Lasoty. — Wieczorem o godzinie 7 1/2, „Dziewczyna z fioletkami“, operetka w 3 aktach, z prologiem Józefa Helmesbergera.

Konopnicka po hebrajsku. Ostatni numer, wychodzący w Warszawie gazety hebrajskiej *Hacefira*, zamieścił piękną nowelę Marii Konopnickiej „A Capella“ w przekładzie hebrajskim. Gazeta ta od czasu do czasu poznaje czytelników swych z utworami wybitniejszych pisarzy polskich. Tłómaczenia dokonał pan Jacobi.

Z Filharmonji.

Za szczęśliwy horoskop dla tegorocznego sezonu uważać należy wczorajszy koncert słynnego pianisty Józefa Sliwińskiego. Powodzenie pierwszego wieczoru zaiste nic nie pozostawiało do życzenia, zważywszy, że złożyły się nań trzy czynniki: Olbrzymi — jak to przewidzieć było można — sukces artystyczny koncertanta, sala szczelnie zapelniona doborową publicznością i ogólny, a niekłamany zachwyt słuchaczy, objawiający się w niemiłkających oklaskach dla naszego tak sympatycznego artysty. Sliwiński od szeregu lat z wrażliwym ciągle powodzeniem występuje we Lwowie i zawsze jest gościem nietylko mile widzianym, lecz oczekiwany z niecierpliwością i budzącym ogólne zainteresowanie w najszerszych sferach naszego świata muzycznego. Wirtuozowska gra znakomitego pianisty i wszechstronne jej zalety dobrze są znane tym warstwowi, które zajmują się sztuką, a ta okoliczność zwalnia nas po części od obowiązku skreślenia recenzji wyczerpującej, czyli wdającej się szczegółowo w rozbiór sposobu gry, indywidualności artystycznej Sliwińskiego, oraz wrażeń, jakie omdlesiliśmy na ostatnim koncercie. Zaznaczamy więc tylko, że z obfitego wczoraj wykonanego programu, reprezentującego u-

twory klasyków, romantyków i Lisztę — a więc zestawionego bardzo umiejętnie — w najwyższym stopniu zachwycił nas Chopin w interpretacji p. Sliwińskiego. W porównaniu zwłaszcza sposób odegrane dwie bałady (F-moll i As-dur) przekonały słuchaczy, że u Sliwińskiego technika ośniewająca i wprost wirtuozowska pozostaje zawsze tylko środkiem do osiągnięcia wyższego celu: do wnuknięcia w intencje kompozytora i oddania całego piękna utworów interpretowanych. Że tak jest, a nie inaczej, najlepszym tego dowodem wykonanie maurków Chopina, w których nikt zapewne pojąć nie mógłby Sliwińskiego o chęć popisania się brawurą i techniką — gdyż budowa tych kompozycji nie otwiera zupełnie pola do popisu tego rodzaju.

Głębokie wrażenie, wywarłe na słuchaczach tymi bezpretensjonalnymi pod względem efektu fortepianowym klejnotami najwymowniej chyba świadczy, że sztuka Sliwińskiego polega w pierwszym rzędzie na głębokim zrozumieniu muzycznym, uczuciu, finelji i — jednym słowem — na artyzmie wyższym, dla którego wirtuozostwo techniczne może być tylko konieczną podstawą i warunkiem niezbędnym, lecz nigdy celem ostatecznym.

Prócz dzieł Chopina — których wykonanie stawiamy na pierwszym miejscu, wymienić należy, jako z niemińszymi sukcesami i wprost brawurowo odegrane: nadzwyczajnie zajmującą rapsodję Brahmsa, oraz Lisztowski „Mefisto-walc“ w którym pianista potrafił wywołać w całej pełni wrażenie ponuro-demoniczne, zamierzone przez kompozytora. Za transkrypcję Lisztę na temat walców Szuberta „Soirees de Vienne“ mniej już wdzięczni jesteśmy p. Sliwińskiemu; sam rodzaj kompozycji, nieco przestarzały, niekoniecznie może nadaje się do programów koncertów tak poważnych i — że tak powiemy — stylowych.

Wywdzięczając się za entuzjastyczne oklaski, dodał artysta, zawsze hojny i zawsze — niezmordowany, kilka utworów po nad program, między innymi ślicznie odegrany walc Chopina Cis-moll.

Szkoda, że rychły wyjazd artysty do Warszawy uniemożliwia na razie odbycie się drugiego koncertu, któremu towarzyszyłby niezawodnie niemińszy sukces artystyczny. Fr. Neuhauser.

Kolej Lwów-Podhajce.

Na dzisiejszem posiedzeniu przedłożył komisja kolejowa wnioski w sprawie budowy kolei lokalnej ze Lwowa do Podhajec. Komisja żąda upoważnienia wydziału krajowego do objęcia imieniem kraju akcji pierwszeństwa przyszłego Towarzystwa akcyjnego kolei lokalnej Lwów-Podhajce, w sunie co najwyżej 2,150.000, pod następującymi warunkami:

1. że interesanci miejscowi wpłacą na akcje zakładowe tego towarzystwa przynajmniej 1,350.000 kor;
2. że wpłata na akcje pierwszeństwa, które kraj obejmie, nastąpi wtenczas, gdy interesanci miejscowi uiszcza gotówką wpłatę na akcje zakładowe, a od gwarantujących ciąż autonomicznych ich ewentualne zobowiązania gwarancyjne, oprocentowania i umorzenia pewnej części zakładowego kapitału akcyjnego będą prawnie zabezpieczone;
3. że warunki koncesyjne i postanowienia statutu przyszłego Towarzystwa akcyjnego co do porządku użycia dochodów kolei, ułożone będą w porozumieniu i przy współudziale wydziału krajowego;
4. że wydziałowi krajowemu będzie zapewnił odpowiedni udział w zarządzie towarzystwa akcyjnego kolei lokalnej Lwów-Podhajce, i
5. że budowa tej kolei, jakoteż dostawy dla tej kolei itp. będą rozdane o ile możności w porozumieniu z Wydziałem krajowym i o ile możności z uwzględnieniem sił i dóststew krajowych, a w szczególności budowa kolei przeprowadzona będzie na zasadzie ograniczonego lub publicznego zaproszenia do złożenia ofert.

Równocześnie ma sejm upoważnić wydział krajowy do zawarcia imieniem kraju z koncesjonariuszami kolei lokalnej Lwów-Podhajce umowy spółkowej, w której będą zastrzeżone wszystkie powyżej wymienione warunki udziału kraju w kapitale budowy tej kolei i w której będzie ustanowiony sposób i termin wpłaty tego udziału.

Co do pokrycia tej kwoty i jej formy, proponuje komisja: upoważnić wydział krajowy, aby w razie potrzeby zaciągnął w Banku krajowym, lub też w innym zakładzie finansowym pożyczkę w wysokości potrzebnej i aby roczne raty na oprocentowanie najwyżej po 4 od sta i umorzenie tej pożyczki najdalej do końca r. 1908 wraz z bankowym dodatkiem administracyjnym pokrywał z gochodów krajowego funduszu kolejowego.

O ileby według uznania wydziału krajowego zachodziła potrzeba zamiast wpłaty przez ciąż autonomiczne na akcje zakładowe, przyjąć ich granicę oprocentowania i umorzenia pewnej części kapitału akcyjnego zakładowego, upoważnia sejm wydział krajowy do objęcia zrealizowania tej gwarancji i pokrycia tem spowodowanego wydatku z zasobów krajowego funduszu kolejowego lub z funduszu uzyskanych przez zaciągnięcie na ten cel pożyczki. Dla zabezpieczenia funduszu krajowego od wszelkich strat z tego powodu, zawrze wprzód wydział krajowy stosowne umowy z gwarantującymi ciążami autonomicznymi.

Równocześnie sejm poleca wydziałowi krajowemu, by przy ustaleniu trasy projektowanej kolei Lwowsko-Podhajskiej poparł interesu miasta Lwowa, o ile to będzie zgodnem z interesami finansowymi i ekonomicznymi kraju.

SEJM.

Kronika sejmowa. Komisja budżetowa zgodnie z wnioskiem wydziału krajowego i referenta p. Jabłońskiego, uchwalila przedłożyć sejmowi wnioski co: 1) zezwolenie, aby

za pielegnowanie i żywienie ubogich, przyznależnych do Galicji, a poddających się ochronnemu szczyplu przeciw wściekleźnie w prywatnym zakładzie dra Bujwida w Krakowie, opłacał fundusz krajowy 1/2, część każdorazowej, najniższej taksy statutowej tego zakładu, a dalej o wypłaceniu drowi Bujwidowi na pierwsze urządzenie tego zakładu kwoty 2.060 koron, oraz o ustanie wpłaty subwencji dotychczasowej w kwocie 2.000 k. dla produkcji limfy antyzabielnej z dniem otwarcia wyżej wymienionego zakładu; 2) uchwalenie kredytu w kwocie 10.000 k., jako dotacji na zapomogi dla chorych, dotkniętych gruźlicą, a udających się na leczenie do sanatoriów w Alland i domu zdrowia w Zakopanem; 3) ustanowienie na razie na jeden rok posady lustratora rachunkowego dla szpitali powszechnych.

Nadto załatwiła komisja rubrykę wydatków na reprezentację i zarząd kraju (I i II) na podstawie referatu p. Skalkowskiego.

Komisja drogowa prowadziła wczoraj w dalszym ciągu obrady nad projektem ustawy o sadzeniu i ochronie drzew przydrożnych.

Komisja szkolna przydzieliła sprawę gimnazjum rnskiego Stanisławowie postowi Tadeuszowi Cieńskiemu.

Gal. Kasa oszczędności, a gwarancja kraju. Wydział krajowy uchwalił na wczorajszym radzie przedłożyć sejmowi jeszcze w bieżącej sesji wniosek na podwyższenie gwarancji kraju za wkładki oszczędności, składane w gal. Kasie oszczędności, o dwadzieścia milionów koron, to jest dotychczasową gwarancję 80 milionów podwyższyć do sumy 100 milionów koron.

Dotychczasowe czynności sejmowe w cyfrach. Często słyszymy zarzuty, że w sejmie galicyjskim nic się nie robi. Zarzuty te podnoszą naturalnie albo ludzie, nieznający zupełnie czynności naszego sejmu, albo ci, w których interesie jest młotać fałsz na naszą reprezentację kraju. Bo oto co mówią cyfry. Sejm obecny w czasie od 30 września do 11 bm. odbył 7 posiedzeń. W czasie tym wpłynęło 114 przedłożeń wydziału krajowego (które przekazano specjalnym komisjom), 55 wniosków samoistnych poselskich (w tej cyfrze 14 nagłych), 6 sprawozdań komisyjnych i 846 petycji, nie licząc zbiorowych. Załatwiono dotąd merytorycznie 29 przedłożeń wydz. kraj. i 5 sprawozdań komisyjnych, które obejmują 4 przedłożenia wydziału krajowego i 1 wniosek nagły. Sądzymy, że mało jest sejmów krajowych, którychby statystyka czynności wykazywała takie cyfry.

Na dziś zwołano komisje: administracyjną (5), gospodarstwa kraj. (4), górniczą (9) dla reform agrarnych (9).

Sprawa klinik lwowskich.

W dniu wczorajszym toczyły się w gmachu sejmowym pertraktacje w sprawie ostatecznego załatwienia sporu rządu centralnego i wydziału krajowego o kliniki wydziału medycznego na uniwersytecie lwowskim. Obradom posiedzenia porannego, które trwały od godziny 10 rano do pół do 3 popołudniu, zarówno jak popołudniowego, przewodniczył członek wydziału krajowego, p. Onyszkiewicz. Uczestniczyli w obradach delegaci rządu: radca sekcji w ministerstwie oświaty Kelle, sekretarz ministerstwa skarbu Schiller, radca namiestnictwa Reiner i sekretarz namiestnictwa Girtler-Kleeborn. Z ramienia wydziału krajowego byli obecni: dyrektor szpitala powszechnego dr. Staszewski, oraz pp. sekretarz Słomkowski, inspektor szpitali Jasiński i Niedzielski.

Przed rozpoczęciem obrad posiedzenia podniósł radca Kelle, że dopiero we Lwowie po raz pierwszy przedłożono mu ogólne zestawienie dochodów i rozchodów szpitalu i klinik. Przedmiotem ogólnej dyskusji posiedzenia porannego była sprawa zmniejszenia kosztów utrzymania klinik uniwersyteckich. Wysłuchawszy odpowiednich wyjaśnień, wyraził radca Kelle swe zdziwienie z tego powodu, że kosztą żywienia chorych, przebywających na klinikach są zbyt wysokie, wynoszą one przeszło 150 kor. od osoby, gdy tymczasem kosztą żywienia chorych w szpitalach, przenoszą zaledwie 50 hal. od osoby. Powodem tej niepomiernej różnicy jest to, że pożywienie, jakie otrzymują chorzy, przebywający na III klasie w szpitalach, składa się w myśl obowiązującej normy szpitalnej z 6 do 7 dan, podczas gdy chorzy, pomieszczeni na klinikach otrzymują dziennie 14 dan.

Z kolei zastanawiano się nad bardzo wysoką cyfrą wydatków na lekarstwa i potrzeby sanitarnie. Również i w tych przedmiotach przedstawiono delegatowi wiedeńskiemu zestawienie rachunków, z których wynika, że za wysokich wydatków wymagały ordynacje kliniczne.

Następnie poruszył radca Kelle sprawę udziału kraju w wydatkach, potrzebnych na utrzymanie klinik. Zaproponował mianowicie, aby wydział krajowy partycypował w wydatkach na utrzymanie klinik wyższą sumą, niż dotychczas, to znaczy, by wydział krajowy przeć taksy utrzymania chorych, wynoszącej 160 kor. od osoby, płacił jeszcze pewną kwotę.

Ponadto żądał delegat wiedeński, aby wydział krajowy zwracał rządowi kosztą utrzymania chorych na III klasie w szpitalu. Żądanie to motywował radca Kelle w ten sposób że utrzymanie chorych, przebywających w szpitalu, kosztują więcej, niż wynosi taksa. (Z naszej strony dla wyjaśnienia tej sprawy, dodać musimy, że szpital posiada liczne dochody, co wpływa na obniżenie taksy. Red.). W rezultacie wyraził delegat wiedeński zdanie, że wydział krajowy przeć zwrotu taksy, powinien się przyczynić do utrzymania kliniki jakimś wyższym datkiem.

Zapatrzywanie to wywołało bardzo długą dyskusję, ponieważ jednak

wie: Rydygier, Gluziński, Łukasiewicz, Mars, i Machek. Przedmiotem obrad była sprawa zmniejszenia liczby łóżek na klinikach. Za-protestowali przeciw temu obecni profesoro-wie, a to ze względu naukowych. Sprzeci-wił się także ten członek wydziału krajo-wego, p. Onyszkiewicz.

Rząd przez usta swego delegata wyra-ził życzenie obniżenia ilości łóżek w ten sposób, że n. p. na ogólną liczbę 50 łóżek miałyby być 24 według normy klinicznej, a 24 według normy szpitalnej; tego rodzaju zmiana miałyby zajść na klinikach chorób wewnętrznych, chirurgicznych, skórnych i ocznych, klinika położniczo-ginekologiczna posiadałaby 40 łóżek klinicznych.

Propozycji tej sprzeciwili się jednak, jak już wzięliśmy, profesorowie i p. Onyszkiewicz, a to z tego powodu, że kli-niki lwowskie stałyby się w ten sposób kli-nikami drugorzędniemi. Wchodziły także w grę i względy naukowe, a w końcu i ten, że zmiana ta nie zmniejszałaby bynajmniej ko-sztów administracyjnych.

Ostateczna decyzja w tej sprawie zapa-dnie prawdopodobnie dziś po południu.

Wojna Japonji z Rosją.

(Telegr. Dziennika Polskiego).

Zamówienie torped.

Budapeszt. (Tel. wł.) Z Rjeki dono-szą, że rząd rosyjski zamówił w tamtejszej fabryce torped 100 sztuk torped, jak oficjal-nie twierdzą, mają one być przeznaczone dla floty czarnomorskiej i mają być wysłane do Sebastopola.

Japończycy również zamówili torpedy i wysłali do Rjeki swych przedstawicieli, któ-rzy mają czuć na ich fabrykację.

Z Portu Artura.

Londyn. (Tel. wł.) Z Portu Artura do-noszą, że od trzech dni panują tam ogro-mne mrozy, dochodzące do 26°. Gen. Stössel wezwał bogatszych mieszkańców Por-tu Artura, aby dostarczali biedniejszym cie-płej odzieży i opału. Od 9 bm. panuje wzglę-dny spokój. Dnia 5 bm. Japończycy wykonali niespodziewanie atak nocny na fort Santas i zdobyli go. Rosjanie nie byli przygotowani na ten atak.

Z placu boju w Mandżurji.

Londyn. (Tel. wł.) *Daily Express* do-nosi z Petersburga, że car posłał Kuropatki-nowi telegram, w którym zachęca go do wy-trwania w dalszej walce do ostatniego żół-nierza.

Carowa również wysłała telegram do Kuropatki i do załogi w Porcie Artura.

Paryż. (Tel. wł.) Jak dzienniki dono-szą, pierwsze poważne starcie mię-dzy obiema armiami odbyło się w poniedziałek. Pierwszy atak na Japoń-czyków przypuścił gen. Bilderling. Gen. Mi-szczenko również atakował Japończyków ze swymi kozakami.

Walki koło Jantai trwają dalej, Japończycy z wielką uporczywością bronią swych stanowisk i — jak się zdaje, znajdują się w lepszej pozycji, niż Rosjanie.

Londyn. (Tel. wł.) Jak dzienniki do-noszą, Rosjanie maszerują naprzód w sile 10 dywizji. — Siły marszałka Oyamy nie są znane.

Londyn. Korespondent biura Reutersa donosi: Marsz Japończyków na Muk-den rozpoczął się. Ody marszałek Oya-ma dowiedział się, że Rosjanie wzmacnili swe lewe skrzydło, stojące w odległości pię-ciu mil na północ od Jantai, nakazał marsz całej armji gen. Oku. Piechota pomaszero-wała około trzy mile w kierunku północnym naprzód, za nią postępowała artylerja. Gdy Rosjanie zauważyli ruch Japończyków, arty-lerja ich rozpoczęła ogień, na który Japoń-czyzy odpowiadali. Walka trwała cały dzień, nie osiągnęła jednak żadnego rezultatu. Wieczorem Japończycy pomaszzerowali dalej naprzód.

Depesza ta nie ma daty, tyle tylko wia-domo, że nadana została dnia 10 b. m. via Fusan.

Tokio. (B. Reutersa). Ogólny marsz wojsk japońskich naprzód trwa dalej w szerokim froncie na Muk-den. Walka na całej linii lada chwila się rozpocznie.

Rosyjska brygada piechoty z 2 tysiącami konnicy i działami spotkała się ze skrzydłem armji gen. Kuropieckiego i przesła 9 b. m. przez rzekę Taitsi. Japończycy próbowali odciać temu rosyjskiemu oddziałowi odwrót i wziąć go do niewoli. Rosjanie zaatakowali miejscowość Sienczuan, położoną o 30 mil na północ-no zachód od Saimatsi, w zamiarze prze-rwania Japończykom kontaktu z rzeką Jalu.

Marszałek Oyama donosi, że bi-twa prawie na całej linii już się zaczęła.

Dnia 10 b. m. odparli Japończycy atak Rosjan na Sienczuan.

Tokio. (12 października, godzina 8 wie-czór). Walka koło Jantai trwała wczora-j cały dzień bez przerwy aż do późnej nocy i dziś odbywała się w dalszym ciągu. Dotąd wynik nie ro-strzygnięty. Rosjanie ustawili przeciw pra-wemu skrzydłu japońskiemu znaczne siły koło Taitsi. Japończycy wstrzymali planowane przez Rosjan obejście ich skrzydeł.

Korsarstwo rosyjskie.

Głogow. Parowiec „Carisbrook“, ja-dący z Kairu do Algieru, zatrzymany zo-stał w zatoce biskajskiej przez parowiec ro-syjski „Terek“ i poddany rewizji, poczem dopiero po półtora godzinie pozwolono mu dalej jechać. Przedtem musiał kapitan podpi-sać dokument, że towar będzie wyładowany w Algierze.

Ekscesy rezerwistów rosyjskich.

Kolonia. (Tel. wł.) *Köln. Ztg.* zamie-szcza następującą depeszę swego korespon-denta petersburskiego: Pomimo zaprzeczenia rosyjskiej agencji telegraficznej, utrzymuje w całej pełni swą wiadomość o wykroczeniach rezerwistów rosyjskich. W osmiu miejscowo-ściach wykroczenia te się zdarzyły i połą-czone były z zabójstwami i rabunkiem.

Projektujemy i wy konujemy: Ogrzewania centralne, wen-tylację, wodociągi i kanalizację rurową, łaźnie, łazienki, wierceńie studzien i ustawianie pomp, Pralnie i suszarnie mecha-niczne. (Oświetlenie patentowanym naftowem światłem żarowem „Znicz“ w miejscowościach nie posiadających gazowal).

Odczyt gen. Weliczki.

Petersburg. (Tel. wł.) Generał We-liczko wygłosił w jednym ze stowarzyszeń odczyt o położeniu w Mandżurji i Azji wscho-dniej i zapewniał, że zdobycie Portu Artura jest niemożliwem. Kuropatki-na uważa za je-dnego z najlepszych wodzów i twierdzi, że Rosja może liczyć na to, że wróci on do oj-czyzny, jako zwycięzca. Japończyków uważa generał za bardzo złych (?) strategików, o czym wkrótce wszyscy się przekonają.

Skonfiskowany okręt.

Londyn. Według doniesienia urzędo-wego źródła japońskiego, strażniczy okręt ja-poński „Szirotaka“ zabrał dnia 1 bm. paro-wiec „Fubin“, który ze znaczną kontrabandą zamierzał przedostać się do Portu Artura.

Flota bałtycka.

Petersburg. „Ros. ag. tel.“ do-nośi z Rewlu, że bałtycka eskadra odplynęła do Libawy.

Tokio. B. R. Wczoraj ogłoszono urzę-downie postanowienie rządu zaciągnięcia no-wej wewnętrznej pożyczki w wysokości 80 milionów jenów.

Sejmy.

(Telegramy „Dziennika Polskiego“).

Sejm czeski.

Praga. (Tel. wł.) Komitet wykonawczy Młodoczechów zebrał się wczoraj na naradę, na której poseł Forst przedłożył projekt enuncjacji czeskiej z powodu uniemożliwienia obrad w sejmie czeskim z powodu obstrukcji czeskiej. Projekt ten przyjęto, a dziś enuncjacja ta odczytana będzie na wspólnem posiedzeniu przewodniczących klubów, które odbędzie się u marszałka krajowego ks. Lobkowitza.

Praga. Komitet wykonawczy stronnictwa młodoczeskiego na wczorajszem posie-dzeniu obradował nad odpowiedzią, jaką Cze-si mają dziś złożyć na konferencji przywódców stronnictw u marszałka krajowego. Odpowiedź będzie przedtem przedłożona do zatwierdzenia poszczególnym klubom czeskim.

Sejm karyński.

Celowiec. Na wczorajszem posiedzeniu sejmu p. Pupowacz uzasadniał wniosek o zaprowadzenie odszkodowania dla przysię-głych. Zastępca marszałka p. Metnitz prze-mawiał przeciw temu wnioskowi i podnosił, iż sprzeciwia się on przepisom procedury karnej. Izba w głosowaniu odrzuciła ten wniosek.

Sejm śląski.

Opawa. Na wczorajszem posiedzeniu sejmu poseł Stratil i tow. wniosli inter-pelację w sprawie zachowania się policji pod-czas ostatnich demonstracji przeciw paralel-kom słowiańskim.

DEPESZE telegraficzne i telefoniczne.

Sejm węgierski.

Budapeszt. (Tel. wł.) Dotychczas tylko frakcje Banffy'ego i Sederkeny'iego, nie liczące atoli razem więcej, niż 12 posłów, oświadczyły się za obstrukcją przy obradach nad wnioskiem hr. Tiszy o wybranie komisji dla zmiany regulaminu. Inne stronnictwa opo-zycyjne zachowują się wyczekująco.

Budapeszt. Na wczorajszem posie-dzeniu sejmu węgierskiego podczas dyskusji w sprawie kwoty, prezydent gabinetu hr. Ti-sza, polemizując z wywodami Ugrona, oświad-czył, że wszystko, co się działo w ostatnich latach w Austrii, opartem było na постано-wieniach konstytucji austriackiej. (Ugron wo-ła: To nieprawda).

Hr. Tisza: Nie możemy nic mieć przeci-w temu, że rząd austriacki w ramach kon-stitucji austriackiej postępuje w sposób zu-pelnie prawny i legalny. Muszę zaprotesto-wać przeciw szorstkiemu tonowi, w jakim niektórzy postowie wyrażają się o rządzie państwa, z którym jesteśmy nietylko w przy-jaźni, ale w stałym sojuszu. (Wielka wrzawa na lewicy). Czy takie stosunki uważam za ideał konstytucji, czy nie, pomijam zupełnie i ubolewam bardzo w interesie Austrii i naszym własnym — albowiem życzylibym sobie, aby sojusznik nasz był silny i zdolny do czynu — że tam nastąpiło takie zdziwienie stosunków. Dziwi mnie to jednak najwięcej, że tu wła-snie ci krytykują najostrejsze te stosunki, któ-rych w obstrukcji widzą jedyne palladium pa-rlamentaryzmu (Oklaski na prawicy, wielka wrzawa na lewicy).

Po przyjęciu kwoty do wiadomości mi-nister Talian odpowiedział na interpelację w sprawie klęski posuchy i braku paszy. Podniósł, iż w tym roku zebrano o 50 proc. paszy mniej, niż w roku zeszłym, wskutek czego rząd wydał zakaz wywozu paszy i za-rządził inne środki, celem złagodzenia skut-ków klęski. Odpowiedź tę przyjęto do wia-domości.

Budapeszt. Stronnictwo niezawisłości i partja ludowa, uchwaliły nie brać udziału w obradach komisji, proponowanej przez prezydenta ministrów a mającej opracować zmianę regulaminu izby, nie delegować do tej komisji swego członka i wogóle wszelką zmianę regulaminu w obecnej sytuacji stano-wczo zwałczać.

Traktat cłowy z Włochami.

Wiedeń. *Wiener Zeitung* ogłasza roz-porządzenie całego gabinetu w porozumieniu z rządem węgierskim, mocą którego traktat cłowy z Włochami, z wyjątkiem miejscowych postanowień o winie, zostaje nadal utrzymany ze zmianą, względnie uzupełnieniem niektórych pozycji.

Konsystorz papieski.

Rzym. Ojciec św. odbędzie 14 listo-pada konsystorz jawny i tajny, a dnia 5 gru-dnia konsystorz wspólny.

Antysemita i socjaliści.

Wiedeń. (Tel. wł.) Ponieważ dr. Lue-ger na jednym z posiedzeń sejmu dolno-austriackiego nazwał tych robotników, którzy biorą udział w święceniu 1 maja, łajdakami, przeto socjaliści uchwaliłi przeskoczyć przy-gotowanym owacjom na cześć Luegera z oka-

zji 60 rocznicy jego urodzin. Uroczystość ta-ma odbył się dnia 23 b. m. Antysemita za-mierzali w tym dniu urządzić Luegerowi ko-rowód z pochodniami, prawdopodobnie wię-cz przyjdzie w tym dniu do ostrego starcia mię-dzy socjalistami a antysemitami. Zarząd partji socjalistycznej wezwał wszystkie stowarzy-szenia robotnicze, aby w dniu 23 b. m. nie urządały żadnych zgromadzeń ani zabaw, a zapowiedziane odwołały, gdyż zarząd chce mieć do rozporządzenia wszystkie siły na ewentualnie zaś się mogące wypadki. Antyse-mici odgrają się, że jeśli socjaliści prze-szkodzą im w urzędzeniu owacji Luegerowi, to oni przeszkodzą im w obchodzie 1 maja.

„Petrolea“.

Wiedeń. (Tel. wł.) Dnia 26 b. m. od-będzie się walne zgromadzenie tow. „Petrolea“ na którym ma być uchwalony wniosek o podwyższenie kapitału akcyjnego na 2 miljo-ny koron. W tym celu będą wydane nowe akcje po 500 koron.

Wiedeń. Cesarz udaje się 15 bm. do Budapesztu, skąd wróci z końcem bieżącego miesiąca do Wiednia, a 4 listopada weźmie udział w poświęceniu nowego gmachu aka-demji konsularnej.

Londyn. Urząd kolonialny ogłasza, że wiadomość o ustąpieniu Millnera, gubernato-ra kolonii Przylądka, jest nieprawdziwą.

Berlin. Połączenie kablowe ze Swa-komundem zostało przerwane, wskutek czeg-o nie ma możliwości otrzymania jakichkol-wiek doniesień z placu walki z Hererami.

Waszyngton. Odsłonięcie statuy Fry-deryka Wielkiego, darowanej przez cesarza Wilhelma, odbędzie się 19 listopada w obe-čności prezydenta Roosevelta.

Kronika z ostatniej chwili.

Strasne morderstwo. Wiedeń (Tel. wł.) Siedztwo w sprawie amordowania własci-ciela domu Sikory, przez małżonków Kleinów, nie wydało dotychczas żadnych rezultatów. Okazuje się jedynie, że Klein nie brał udziału w morderstwie i dowiedział się o niem dopiero na drugi lub trzeci dzień, albowiem w dniu wykonania morderstwa był do późnego wieczora w sklepie, poczem poszedł na zgromadzenie i tam zabawił do godz. w pół do 2giej w nocy.

Policja wysłedziła dorózkarką, który Kleinów zawoził na dworzec kolei zachodniej a stamtąd, jak stwierdzono z zeznań pakiera, na-dali Kleinowie rzeczy do Montreux w Szwaj-carji i tam prawdopodobnie wyjechali. Dalej śledztwo wykazało, że Kleinowa przygotowywała się do tej zbrodni już od dłuższego czasu. Na stole w mieszkaniu znaleziono kilka flaszek próżnych, z czego wnoszą, iż Kleinowa przed zamordowaniem Sikory, spoila go. Następnie otworzyła sklep i po całym mieszkaniu rozsy-pała naftalinę, aby odor trupa nie tak prędko się rozszerzył.

Klein któremu wszyscy wystawiają swia-dectwo człowieka spokojnego i solidnego, po-znał swą żonę za pomocą Inseratów. Miał się on żenić z panną z dobrego domu i był z nią zaręczony. W tem wyczytał w inseratach, że 20-kilkuletnia wdowa, bardzo ładna i posiada-jąca kilkadziesiąt koron majątku, pragnie wyjść za mąż. Zerwał zaraz ze swą narzeczoną, a na-pisał do owej wdowy, gdyż potrzebował pie-niędzy na rozszerzenie swego interesu. Poznał się z nią i ożenił. Później atoli okazało się, że owa rzekomo wdowa, wcale wdową nie była i nie miała żadnego majątku. Ożenił się z nią w września. Po ożenieniu się dopiero dowiedział, że żona jego była już kilkakrotnie karana za oszustwo i kradzież i że miała stosunek miłośny z magnatem węgierskim hr. Zichym. Z hrabią miała wyjechać na dłuższą podróż i wówczas zamówiła wielki kosz, który był odpowiedny do wzrostu hr. Zichy'ego. Z tego policja wnosi, że Kleinowa miała zamiar podczas podróży zamor-dować hr. Zichy'ego i ukryć go w tym koszu. Podróż ta atoli nie przyszła do skutku.

Jedna z agencji okrętowych zawiadomiła policję, że Kleinowa w zeszłym tygodniu zapy-tywała o terminy odjazdu statków do Ameryki. **Demonstracja przeciw hymnowi ro-syjskiemu.** Lubiana. (Tel. wł.) W miejsco-wości Rudolfswirth, podczas festynu, kapela wojskowa zagrała hymn rosyjski, co dało po-wód do burzliwych demonstracji przeciw temu hymnowi. Żywy udział w tej demonstracji brało także kilku urzędników rządowych. Policja spi-sała protokół, a owym urzędnikom wytoczono śledztwo dyscyplinarne.

Porwanie lekarza. Saloniki. (Tel. wł.) W miejscowości Casanuova w sobotę ze-szła rzesza zbójów porwała i uprowadziła w góry tamtejszego lekarza. Wczoraj żona le-karza otrzymała od niego list, donoszący, iż zbóję żądają 400 funtów tureckich okupu.

Zabity w pojedynku. Madryt. (Tel. wł.) W Sewilli odbył się pod bardzo ostrymi warunkami pojedynek na pistolety, między by-łym deputowanym markizem Pickmanem, a ka-pitanem żandarmerji Paradesem. Przy trzeciej wymianie kul, Pickmann trafiony w serce, padł trupem na miejscu.

Katastrofa na morzu. Londyn. (Tel.) Biuro Reutersa donosi z Halifax, że podczas bu-rzy zatonał statek brunswicki „Call“ przyczem 19 osób straciło życie.

Samobójstwo konsula tureckiego. Pe-tersburg. (Tel.) Rosyjska agencja telegr. do-nosi z Noworosyjska, że znaleziono tam zwłoki tureckiego konsula Hudaýbeja z raną postrzałową w głowie. Jak sądzą, jest to samobójstwo.

Dział ekonomiczny.

Wiedeń, 12 października.

(fr.) Przewidywania, iż bank niemiecki nie da sobie dłużej rady z obecną stopą procen-wą 4%, sprawdziły się bardzo rychło. Na mocy wczorajszej uchwały dyrekcyi tego banku, pod-wyższono stopę procentową w Niemczech od razu na 5%. A zatem w cesarstwie niemieckiem jest obecnie stopa procentowa o 1½% wyższa niż w Austrii. Czy bank Austro-węgierski pój-dzie za przykładem banku niemieckiego i także podwyższy swą stopę, o tem trudno dziś wy-dać sąd całkiem stanowczy. Na razie jednak prawdopodobnem jest, że w najbliższych ty-go-dniach nie zajdzie potrzeba banku podwyższe-nia, gdyż w każdym razie bank austro-węgier-

ski rozporządza obecnie wolną od podatku re-zerwą banknotów w sumie 176 milionów koron, podczas gdy w Niemczech już od kilku tygodni kursują opodatkowane noty.

Na giełdzie tutejszej, po tak długo trwającej haussie, nastal obecnie ruch odwrotny. Od dwóch dni spadają wszystkie papiery, do czego w znacznej mierze przyczynia się zaostrenie się sytuacji politycznej na Węgrzech.

Dostawy kolejowe. *Gazeta Lwowska* z dnia 1 października br. ogłasza rozpisanie lwowskiej dyrekcyi kolei państw. na dostawę: cementu, wyrobów z ogniotrwalej gliny, mate-riałów budowlanych z żelaza, tektury, mazi i karbolineum, narzędzi i sprzętów roboczych, materiałów do oświetlenia, czyszczenia i uszczel-nienia, żelaza walcowanego i blach, oraz roz-maitych wyrobów z żelaza, materiałów dla urządzeń elektrycznych, pokostów, lakierów, chemikalji i farb, wyrobów szmuklerskich, tkakich, powroźniczych, z kauczuka, skóry, szkła i szcztokarskich przyborów dla biur, mebli, kas i szaf na bilety, wreszcie wyrobów blacharskich. Blizsze warunki można otrzymać w biurach dyrekcyi.

— **Lwowski targ na bydło** z dnia 12 pa-ździernika. Komunikat miejskiej centralnej targo-wicy na bydło. Na targ spędzono: a) bydła rogatego rosteego 85 sztuk; b) jałownika 114 sztuk; c) cieląt 63 sztuk; d) owiec i kóz — sztuk; e) nierogacizny 30 sztuk. Razem 297 sztuk. Woly płacono od 50 do 56— kor., krowy od 43 do 45— kor., buhaje od 48 do 64— kor., cielęta od 74 do 84 kor., nierogaciznę od 84 do 96 kor. wszystko za jeden centnar żywej wagi. Owce za sztukę od — kor. — hal. do — kor. — hal.

— **Wiedeń 12 października.** **Kursa giełdy wiedeńskiej.**

a) *Losy* procentowe: Austr. zakł. kr. z oblig. p. z r. 1880 3 proc. 309 —, Austr. zakł. kred. z ob. p. z r. 1889 3 proc. 297—, Tow. żegluga na Du-naju 100 zł. m. k. 4 proc. 277—, Węg. Banku hlp. po 100 zł. 4 proc. 273—, Pożyczka serbska rem. po 100 r. 4 proc. 95—, b) *bezprocentowe:* Budapeszteńskie (Baslica) 5 zł. 20 65, Zakł. kred. dla h. i p. po 100 zł. 477—, Clary 40 zł. m. k. 156—, Pożyczka m. insbrucku 20 zł. 78—, Losy m. Krakowa 20 zł. 85—, Pożyczka m. Lubiany 41 zł. 67—, Olen 40 zł. 162—, Palffy 40 zł. m. k. 163—, Czerw. krzyża aust. tow. 10 zł. 53 75, Czerw. krzyża węg. tow. 5 zł. 29—, *Losy fund. arc. Rudolfa* 10 zł. 65—, Salina 40 zł. m. kon. 221—, Pożyczka salcburska 30 zł. 77—, Tureckie oblig. prem. kolej. po 400 fr. 132—, Losy komunalne m. Wiednia z r. 1874 530—.

— **Berlin 12 października.** Przy zamknięciu wczorajszej giełdy: Kredyty 210—, Staatsbahny 138 90, Diskont Comandit 191 50, Berlinski: Towarz. handl. 159 75, Laura 248 60, Bochum 212 60, Kolej połud. wachodnio-pruska —, Ruble za gotówkę 216 20, Kolej warsz.-wied.—, Kolej morza Śródnieżnego 89 90, Kolej Meridionalna 143 75, Losy tureckie 128 60, Ren-ta włoska —, „Harpener“ kopalnie węgla 215 10, Kolej Marienburg-Miawka —, Konso-lidation 443—, Lombardy 17 70, Kolej Henry 108 90, Niemiecki bank narodowy 123 25, Ka-nada Protered 133 50, Akcje żegluga hambur-skiej 115 75; Warszawa krótkie (Kurz War-schau) —, Huta „Donnersmark“ 259 50.

— **Paryż 12 października.** 4 procentowa renta 98 10, kapla 30 95.

— **Berlin 12 października.** Austrjackie banknoty 85 10, spirytus —.

— **Frankfurt 12 października.** Austrjackie kredyty 210—, Kolej państw. —, Diskonto 191 50, Laura —.

TEATR MIEJSKI WE LWOWIE.

We czwartej dnia 13-go października 1904 r. PO RAZ DRUGI.

NOWOŚĆ.

KONSUL GENERALNY (DER GENERALKONSUL).

operetka w 3 aktach Aleksandra Landesberga i Leona Steina, przekład Adolfa Kitschmana; muzyka Henryka Reinhardta.

O S O B Y:

Dominik v. Eichenstein, fabrykant wiedeński, gen. konsul rzeczy-po-spolitej San Martino Gustaw, jego syn Giacomo di Ferrari „Capitano reggente“ rze-czyzpospolitej w San Martino

Eleonora, jego żona Paola, ich córka Bartolomeo, Sparaducci, prefekt policji w San Martino

von Weissenbach, prezesa klubu ka-walerskiego zenstein „Wolność“ Walenty Dingel, facto-tum tegoż klubu Lora, jego żona

Rada dwunastu w San Martino — panowie — panie — członkowie klubu — dygnitarze w San Martino — żołnierze — muzycanci — służba. Rzecz dzieje się za następych czasów. Akt I w Wiedniu w Praterze, akt II w pałacu Ferrarich w San Martino, akt III tamże u prefekta policji.

Początek o godzinie 7-mej wieczorem.

Przyjechali do Lwowa.

dnia 12 październikaa 1904 roku.

HOTEL GEORGEA. Pokoje od 3 kor. Hr. K. Łanckoroński z Rozdołu. JE L. Biliński z Wiednia. Hr. S. Komorowski z Siekierzy. B. Dwernicy z Podola ros. W. Frizlen z Wiednia. M. Parkinson z Ropenki. J. Jurystowska i A. Podlewska z Bajkowie Stajach. J. Nitsch z Krakowa. J. Tabora z Czernio-wie. M. Tokszaner z Czerniowiec. A. Goslewski z Przeworska. A. Pogodowski z Sanoka. H. Fischer z Wiednia. Dr. W. Schiller z Wiednia. J. Chadrowec z Czerniowiec. J. Jodko z Podola ros. E. Neuhaus z Wiednia. H. Brossault z Paryża.

HOTEL EUROPEJSKI. Hr. Borkowski z Mielnicy. Rada R. Biłiński ze Żółtki. Ks. prałat Mayka ze Żółtki. E. Gbertyński z Udnowa. G. Müller z Wie-dnia. J. Axerłowicz z Warszawy. J. Siliwiński z Kra-kowa. K. Pnchalski z Dworzec. W. Polański z Rudnika. P. Madeyski z Kijowa.

Biuro techniczne i Zakład instalacyjny we Lwowie,

Repernik 15 a, II piętro.

Przyjmujemy zamówienia na: Maszyny, kotły parowe Chłodnie mechaniczne fabryki lodu. Gorzelnie, Fabryk. drożdży, Browary. Tartaki, Myny zwykłe i autonomiczne. Lokomile i motory gazowe, benzynowe, spirytusowe (szwedzkie i amerykańskie) etc. etc.

Nadesłane.

Rubryka ta nie pochodzi od redakcyi, która też nie bierze na siebie żadnej zanle odpowiedzialności.

Podziękowanie.

W nieutulonym żalu po stracie mego męża ś. p. Franciszka Mozera, nie mogąc osobiście, składam tą drogą najserdeczniejsze podziękowanie Jaśnie Wielmożnemu Panu Prezydentowi i Jaśnie Wielmożnym Wiceprezydentom m. Lwowa, jak również Prześwie-tnej Radzie miejskiej, Jaśnie Wielmożnemu i Przewielebnemu Księdzu Prałatowi Drwi Lenkiewiczowi i Przewielebnemu Księdzu ka-nonikowi kapitulnemu Swisterskiemu, Wielmożnemu Dyrektorowi Zakładu miejskiego sierót, który raczył uczcić ten smutny obrzęd przez wzięcie udziału wraz z gronem nau-czycielskim i sirotami Zakładu, jakoteż i wszystkim, którzy wzięli udział w pogrzebie, dając dowody przyjaźni i współczucia dla ś. p. zmarłego słowami: 1043 „Niech Wam Bóg ze zacne serca Wasze stokrotnie wynagrodzi“.

Stroskana żona
Michalina Mozer.

Zakład dentystyczny

Dr. Karola Jakubowskiego

ul. Kl. Tańskiej 1. 3 obok hotelu Georaea, godziny ord. od 9—1 i od 3—5 popoł. 1025

Dr. Papée

specjalista chorób skórnych i wenerycznych, powrócił Piekarska 10. 1009

Dr. Roicki

najstarszy specjalista dla chorób skórnych i we-nerycznych, chorób pęcherzowych i kobiecych. Krosty, plamy pieg, liszaje, szorstkość skóry i czer-woność nosa usuwa się skutecznie. Jego poradnik [książka] kosztuje 1 zł. 20 ct.

Ordynuje od godziny 9 do 11 rano i od 3 do 6 po poł., przy ul. Żimorowicza 1. 5. 4

Sanatorium zim

